

చుక్కల అద్దాలు

కుట్టిన నల్ల చీరలా ఆకాశం ...
పిల్లలిద్దర్నీ గుండెల మీదేసుకుని
పైకి చూస్తూ పడుకున్న విమల
కళ్ళు ఆమెకి తెలియకుండానే వ
ర్షిస్తున్నాయి.

'రెండు నెలల క్రితం ... ఇదే వేళకి తను
భర్తతో నవ్వుతూ కబుర్లు చెప్పింది... ఇప్పుడు
అతను లేడు. ఏముందిప్పుడు? పెద్ద శూన్యం.
గాఢమైన వెలితి, కోరికలు ఘనసుని చురుక్కు
మనించింది చాలా తక్కువ. అంతకు మించిం
దేదో ... ఏదో జీవం... బలం... బ్రతుకు మీద
ఆశపోయి ఆరిపోయిన అనుభూతి మాత్రం మిగి
లింది. చీకటి పడుతూంటే ... ఇంటికి కాస్త
దూరంలో వుండగానే ... అతని అడుగుల
చప్పుడు... గుండె వీణని మీటుతూ... రసగంగ
ప్రవాహానికి ఆనకట్ట తెగ్గొడుతున్నట్లు ఉప్పొం
గడం... రాత్రి ఘూసిన తలుపుల వెనక... పిల్లలతో

ణికి పోయింది.

ఆ ఆకారం మీద వెలుతురు చార పడు
తూంది. గుబురు మీసాల క్రింద ఆ పెదవులు
... నాలికలు బైటకి పెట్టి లోపలికి తీసుకుంటు
న్నట్లు కనబడుతూ ... ఆ వెలుగు పాడలో
మచ్చల పొములా ... అతను బావగారు! భుజాల
మీద నుంచి చేతులు యవ్వనపు పొంగుల మీదకి
జారుస్తూ ... బాగా వంగి ... తన పెదవుల్ని

అమ్మా

అతని మధ్య భవిష్యత్తుని ఊహల బాణాల్తో
తడుముతూ ... ఏదీ ఆ ఆనందం? 'అతను
లేడు' అన్న నిజంతో తన పోరాటాన్ని భరించలేక
పోతోంది. అతని పాటు తన ఆశలు ... కలలు
... ఆనందం... యవ్వనం అన్నీ... అన్నీ మాడి
మసైపోయాయి. కనబడని ఆ సతి సహగమనం...
తర్వాత ఈ కట్టెని ఎన్ని రోజులు ఈ భూమ్మీద
నిలబెట్టడం? చాలా కోపం కూడా కలుగు
తోంది... ఈ పుణ్యభూమి మీద మగాడితో
ఆడదాన్నెందుకింత బలంగా ముడి వేయాలి?
మెదడులో చెరిగిపోని ముద్రల్ని ఎందుకు
వెయ్యాలి? ఆలోచిస్తున్న విమల ... మెడమీద
వెచ్చని స్వర్ణకి ఉలిక్కి పడింది.

'నేను విషాదమైన కలలో మునిగాను... నా
భర్త తిరిగొచ్చేవాడు' అన్న భ్రమలో ఆమె మనసు
పెనుగులాడింది... ఒక్క క్షణం ... భ్రమవిడిచి
తర్వాత... ఎదురుగా నిలబడ్డ వాస్తవాన్ని చూసి వ

ముద్దు పెట్టుకుంటూంటే ... విమల రక్తం నీరై
పోయింది. లేవడానికీ, అరవడానికీ లేదు, గుది
బండల్లా పిల్లలూ, ఆ మగాడూ!

నిస్సహాయత... అనభ్యాం... కోపం...
జాగుప్ప ... కల్పిన కన్నీళ్ళు. చెవి దగ్గర నెమ్మదిగా
చెప్పాడు రంగారావు. "రేపు రాత్రికి ఆఫీసు
గదికొచ్చేయ్. అనవసరంగా వైరానా పడితే
అనుభవిస్తావు."

విమలకి బలమైన షాక్. ఆలోచిస్తున్న ఇసుక
రేణువుల్లా మారి మెదడులో గిరగిరా తిరుగుతూ
ఎడారిలో తెలరేగిన భయంకరమైన ఇసుక తుఫా
నులా ... ఏదో హోరు... రాద. ఎప్పటికో ఆ
తుఫాను తీవ్రత నెమ్మది నెమ్మదిగా తగ్గింది.
తగ్గిన తర్వాత ఆవేశం కొరడాలా మనసుని రుబులి
పించింది. దగ్గర్లోనే వున్న గునపం అందుకోవడా

వికి విసురుగా తెన్నూంటే ఆమె వంటి మీద
నుంచి దొర్లిన పసి బిడ్డలు నిద్రలో కదిలి
"అమ్మా... అమ్మా..." అని కలవరిస్తూంటే
విమలలో వివేకం మేల్కొంది. చవ్వన మంచం
మీద కూలబడింది. దోసిట్లో మొహం దాచు
కుంది.
అంత వరకు భర్తలేని లోటుకి ఏడ్చు కుంటు
న్న విమలలో ఆ బాధని డామినేట్ చేస్తూ
బ్రతుకు భయం బయల్పేరింది. అందుక్కార
ణమూ వుంది. అది ఉమ్మడి కుటుంబం. గొడ్డా
గోదా ... పొడి పంటా పుష్కలంగా వున్న
డబ్బున్న ఆ లోగిట్లో రంగారావు అన్నదే వేదం.

19-4-91 ఆంధ్రజ్యోతి సమీక్ష వారపత్రిక

చేసిందే శాసనం. నలుగురన్నదమ్ముల్లో పెద్దవాడు రంగారావు. మూడవ తమ్ముడి భార్య విమల. రంగారావు కెదురు చెప్పి ఆ లోగిట్లో పట్టు కూడా మంచినిచ్చు తాగలేదు. అలాంటిది ఆడపిచ్చి వున్న రంగారావుని కాదని ఒంటరిదైన విమల మనలేదు. దేన్నయినా కోరుకుంటే సాధించే వరకు నిద్రపోని ఆతగాడి నైజం విమలకి తెలుసు.

విమలకి పెదవుల మీద విషం పూసినట్లుంది. వెగటైన బాధ. లేచి వెళ్ళి మొహం కడుక్కుని వచ్చి పడుకుంది. అయినా గొంగళి పురుగులాంటి స్పర్శ తాలూకు రోత వదలడం లేదు.

స్లిల్లి లేపి, గదిలోకెళ్ళి, తలుపు గడియ వేసుకుని పావురాయిలా ముడుచుకుని పడుకుంది. ఏదో ఆర్చి, దిగులు ... గుండెని ముళ్ళ వ్రకంలా కోరుతున్నాయి.

'రంగారావు ... ఆఫీసు గది ... ఆ ఏకాంతం ... భగవంతుడా ... ఎందుకు నాకీ శిక్ష? అమ్మా ... నాన్నమ్మా ... అమ్మమ్మా ... ఎందుకు మీరంతా నా రక్తంలో ఈ పాతివత్యమనే నిషాని ఎక్కించారు? కనబడని పతివ్రతా ధర్మాల పచ్చ బొట్లు ఎందుకు నా మనసు పారల మీద చెక్కారు? ఈ సంస్కృతి నాకేమిచ్చింది? సంఘ ర్షణ ... ఎప్పుడూ ... మంచి ... చెడూ ... నీతి ... అవినీతి ... సరిపాద్దుల దగ్గర తారట్లాట ... భర్త వున్నప్పుడు శోభనిచ్చిన ఈ నీతి ... ఇప్పుడు ఊపిరి విడుస్తూంటే ... ఎవరు కాపాడ తారు? ఇప్పుడు తనేం చెయ్యాలి? పుట్టింటి ఆశ లేదు. దిక్కులేని తనానికి తలవంచి 'మూణ్ణి మిషాలు' అని కళ్ళు మూసుకోగలదా? ఆ వూహ కంపరంగా వుంది. విమల ఏడుపులో తెల్లవారింది.

స్లిల్లి స్కూళ్ళకి సంపించింది. చిన్నక్లాసులు చదువుతున్నారు. వాళ్ళు వెళ్ళిన తర్వాత ఏదో ఒకటి చెయ్యాలి కాబట్టి చేటలో బియ్యం తెచ్చుకుని ఏరుతూ కూర్చుంది. ఏరిపారేస్తున్న ధాన్యపు గింజల కోసం పిచ్చుకలు చేరాయి. వాటికి ఎదురుగా కనబడుతున్న గింజల్ని నోట్లో వేసుకోవాలన్న ఆరాటం... దాన్నిమించిన ప్రాణభయం ... కిచకీచ గోల చేస్తున్నాయి. వాటిల్లో ఒకే ఒక్కటి ... అతి నెమ్మదిగా దాదాపు ... విమల పాదాల దగ్గరగా వచ్చి రెండు గింజలు నోట కరుచుకుంది. విమల తలెత్తే లోగానే పారిపోయింది. దాన్ని చూస్తూ ఆలోచిస్తున్న విమల ఆలోచనకి క్రమంగా ఓ ఆకారం ఏర్పడింది.

***

ఓ గంట తర్వాత విమల భారంగా ఈడ్చుకుంటూ రంగారావు ఆఫీసు గదిలోకి అడుగు పెట్టింది. తలెత్తి మాసిన రంగారావు మొహం మూడిపోయింది.

'రాత్రిక్కడా నేను చెప్పింది?' తనలో తనే గొణుక్కున్నాడు. అతని మట్టూ వున్న పెద్ద మనుష్యులొక్కసారి నిశ్శబ్దమైపోయారు. ప్రపంచంలో బాధంతా విమల మొహం మీద పరచి నట్లుంది. విశ్వ ప్రయత్నం మీద విమల, రంగారావు దగ్గరగా వచ్చి టేబుల్ అంచు పట్టుకుంది.

"మీరే నాకు దిక్కు ... ఈ బాధ భరించలేకపోతున్నాను. నన్ను ... నన్ను చాన్కి" తర్వాత పూర్తిచెయ్యలేక నేల మీద కూలబడి పోయింది.

రెండు గంటల తర్వాత విమల నర్సింగ్ హోమ్లో వుంది ... ఎగ్జామినేషన్ టేబుల్ మీద. తనకి రెండు డెలివరీలు చేసిన ఆ డాక్టర్ చేతులు పట్టుకుని, ఒకే ఒక్క కోరిక కోరింది ... డాక్టరు సహృదయంతో ఒప్పకుంది.

దాదాపు ఇరవై రోజుల తర్వాత ఆ లోగిట్లో శుష్కించిన శరీరంతో అడుగుపెట్టింది విమల. ఆమె ఎదురుపడినా రంగారావు కన్నెత్తి చూడలేదు. ఏముందామెలో? మూడు నెలల కడుపు పోయి ... గర్భ సంచీ రోగగ్రస్తమై సంసారానికి పనికిరాని ఆడది. అయితే విమల ఏదో ప్రేమ సాంగి పొర్లిపోతున్నట్లు చాలా శ్రద్ధతో అతని పనులన్నీ చేయడం మొదలుపెట్టింది. ముతక వీర... నేలు ముడి ... అర్ధాకలితో శరీరాన్ని దహించుకోవడం ... 'అందాల విమల' పొగ మారిన కట్టెలా అయింది కొన్ని రోజులకే. అయితేనేం ... పవిత్రతని దక్కించుకుంది.

అయితేనేం ... ఆ లోగిట్లో ఆమె పిల్లలకి అన్నీ సక్రమంగా జరుగుతూ వచ్చాయి. పెళ్ళిళ్ళు ... చదువులు ... కొడుకు పెద్ద చదువు చదివి, మంచి జీవితంలో స్థిరపడ్డాడు. కూతురుకీ భారీగా కట్టుమిచ్చి పెళ్ళి చేశారు. తెల్లారితే ఆ పిల్ల అత్త గారింటికెళ్ళి పోతోంది. కన్నీళ్ళతో ఆ రాత్రి తనని తనతో వచ్చెయ్యమని అడుగుతూంటే వచ్చుతూనే తిరస్కరించింది విమలమ్మ.

'మీరు సుఖంగా వుంటే చాలు ఈ అమ్మకి' తనలో తను గొణుక్కుంది. 'అమ్మ ... మాతృ ధర్మానికి అంకితమై ... తనని తను సబ్బు బిళ్ళలా అరగదీసుకున్న అమ్మ. ఈ అంకిత భావం స్త్రీలో లేకపోతే ... ప్రపంచం ఎలా వుండేది?' మరుభూమి ... అంతే.

పార్టీ

"కనుక మహాశయులారా! నేనూ మా పార్టీ, మీకూ, దేశానికీ యిన్ని సంవత్సరాలుగా చేసిన సేవలను గుర్తుంచుకొని, మీ పవిత్రమైన ఓటును, 'కల్లోలం' పార్టీ గుర్తు..

(వెనక నుండి సెక్రటరీ- సార్ ఈసారి మీరు 'బీభత్సం' పార్టీ తరపున పోటీ చేస్తున్నారు)

"క్షమించండి. 'బీభత్సం' పార్టీ గుర్తుపై వేసి అత్యధిక మెజారిటీతో గెలిపించవలసిందిగా, సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను."

గుర్తుంటాయి

"నా ప్రజలారా, కిందటిసారి ఎన్నికలప్పుడు కొన్ని వాగ్దానాలు చేశాను. పదిహేను నెలలే అయింది కాబట్టి అవి మీకింకా గుర్తుండే వుంటాయి. వాటిని మరలా చెప్పి మీ అమూల్యమైన కాలం వృథా చేయడంకోలేదు. ఆ వాగ్దానాలను దృష్టిలో వుంచుకొని, నాకు ఓటువేసి గెలిపించమని, సవినయంగా మనవి చేసుకుంటున్నాను.

"ఇంకొక చిన్న మనవి. ఆ వాగ్దానాల లిస్టు మీలో ఎవరైనా, మా సెక్రటరీకి అందచేయమని కోరుతున్నాను."

ఒకరికి - ముగ్గురా

"ఒకే పార్టీ తరపున ముగ్గురు అభ్యర్థులను ఎలా నిలబెడతారండీ. రిజిస్ట్రు ఎలా తేలతాయి. ఈ నామినేషన్లు చెల్లవు"

"సారీ. ఎన్నికలయిన తర్వాత, మా పార్టీ అభ్యర్థులు ఇద్దరు ఉపసంహరించుకుంటారు. వారి కొచ్చిన ఓట్లు మూడవ అభ్యర్థికి కలిపి ఫలితాలు నిర్ణయించండి. అన్నీ మా పార్టీకి పడ్డ ఓట్లే కదా."

అన్యాయమా

"చైర్మనుగారి పూను, కోటుకు రెండు గుండీలు పెట్టుకోవంత మాత్రాన, చైర్మనుగారిని రాజీనామా చేయమనడం అన్యాయం కాదా."

"అన్యాయమా? ఎందుకవుతుంది? రాజీవ్ గాంధీ ఇంటి ముందు ఇద్దరు పోలీసులు రోడ్డు మీద తిరిగినంత మాత్రాన ప్రధాన మంత్రి చంద్రశేఖర్ రాజీనామా చెయ్యలేదా?"

— వి.వి.సీతారామ్ దాస్,
గుంటూరు

19-4-91 ఆంధ్రప్రదేశ్ సర్కారు ప్రకటన

పటిష్ఠమైన కట్టుడాలకు
దిరకాల మన్నికకు

భీమ సిమెంట్